

9. MAI 1959

Klasses skillet i vårt skoleverk skal brytes ned

I sin tale på Det norske Arbeiderpartis landsmøte 9. mai 1959 sa statsminister Einar Gerhardsen bl. a.:

Det som karakteriserer statsbudsjettene for de siste åra, er at det er blitt en sterk øking i bevilgningene til undervisning, helsevesen og samferdsel. Mens en i de første åra etter krigen måtte legge avgjørende vekt på de investeringer som raskt gav seg utslag i økt vareproduksjon, er vi etter hvert kommet så langt at vi kan satse mer på områder som har sin egen verdi, enda om de også på lengre sikt vil gi seg utslag i produksjonsøking.

Den nye skoleloven som ble vedtatt av Stortinget før påske, betyr både en styrking av undervisningen i barneskolen og en utbygging av den allmennutdannende og yrkesforberedende undervisningen for ungdomstrinnet. Den danner grunnlaget for å oppheve skillet mellom barneskolen i

bygd og by, og fastslår prinsippet om en 9-årig enhetsskole for all norsk ungdom. Den er med andre ord et nytt steg på veien mot å realisere vårt program om å sikre all ungdom utdanning fram til 16—17-års alderen.

Den nye skoleloven er en sosial reform med stort perspektiv. For det første betyr den slutten på skillet i undervisningen for barn og ungdom i bygd og by. For det andre betyr reformen at den del av vår ungdom som hittil ikke har hatt et fullverdig alternativ, nå skal få en skolegang som svarer til deres evner, interesser og behov. For det tredje blir det skapt full jamstilling mellom den praktiske og den yrkesmerkte undervisning og den mer teoretiske. Endelig betyr reformen at det klasseskille som vi hittil har hatt i vårt skoleverk, skal brytes ned.

I de siste åra har vi i stigende tempo rustet oss for denne reformen. Når det gjelder skolebygging, er det etter krigen og fram til 1959 bygd bortimot 10 000 nye klasse- og spesialrom for den allmennutdannende skolen. Dette betyr nye undervisningsrom for om lag 200 000 elever. Byggevirkomheten de siste 6—7 år finner vi ikke maken til i noe tidsrom i vårt skoleverks historie. I 1959 er det under bygging 250 000 kvm for allmennutdannende skoler. Her er vi altså forut for langtidsprogrammet, der det er regnet med om lag 180 000 kvm pr. år i perioden. Når omfanget av byggevirkomheten er blitt så stor, henger det sammen med økt utlån fra offentlige kredittinstitusjoner til skolebygg. I 1958 ble denne utlånssummen økt fra 6 mill. kroner til 35 mill. kroner. Denne byggevirkomheten er også et ledd i vår sysselsetningspolitikk. På det nye budsjettet er det direkte tilskudd til skolebygging i økonomisk vanskeligstilte kommuner blitt økt.

For å møte skolens økte behov for lærere har vi utvidet lærerskolenes kapasitet. Det er bygd to nye store lærerskoler, og bygging av to til er forberedt. Mens vi i de første åra etter krigen utdannet 500—600 lærere pr. år, vil det i år fra våre lærerskoler gå ut om lag 1200 nye lærere, neste år om lag 1400 og i 1961 over 1500. Selv om det er tatt store løft, må vi nok regne med at det ennå vil bli mangel på fullt utdannede lærere noen år framover, for behovet for nye lærere er økt langt over de tidligere beregninger. Og ikke minst gjennomføringen av den 9-årige skolen vil kreve stor tilgang på lærere. Dette spørsmål må det derfor arbeides videre med.

Mens vel 20 prosent av 14-åringene i 1947—48 gikk videre til realskoler og gymnas, er prosenten i år nesten fordoblet. Til tross for stigende ungdomskull har vi således maktet å gi en stadig større del av ungdommen en videregående teoretisk utdanning.

Landsplanen for utbyggingen av vårt yrkesskoleverk, som ble lagt opp i 1947, er i dag mer enn gjennomført. Her er i løpet av de siste 8—10 år investert om lag 100 mill. kroner i anleggene. Tilstømningen til disse skolene

har svart til forventningene, og med sikte på de store ungdomskullene arbeider nå en komité med en ny landsplan for videre utbygging av yrkeskolene. Denne komitéen vil legge fram sin plan i vår — forhåpentlig innen utgangen av mai måned.

Til forskning og høyere undervisning er statens bevilgning — tippe- midlene medregnet — blitt 7-doblet fra 1946—47 til 1958—59.